

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om näringsförbud samt 18 § i lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om näringsförbud ändras så att polisens tillsyn över näringsförbud effektiviseras genom att skatte-, tull-, utsköknings- och lönegarantimyndigheterna samt de övriga myndigheter som anges i lagen får i uppgift att uppmärksamma efterlevnaden av näringsförbud. För detta ändamål får myndigheterna på elektronisk väg uppgifter ur det register i vilket uppgifter om meddelade näringsförbud registreras. Till lagen fogas också bestämmelser om registrering av näringsförbud i handelsregistret och stiftelseregistret.

Lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter föreslås bli ändrad så att även skatteförvaltningen har motsvarande rätt som de övriga myndigheterna ovan att lämna ut uppgifter till polisen för tillsynen över näringsförbud.

Det föreslås att näringsförbudets innehåll ses över så att den som meddelats näringsförbud inte får driva rörelse i Finland i en sådan sammanslutnings namn som grundats i en annan stat.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft så snart som möjligt.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLLSFÖRTECKNING	2
ALLMÄN MOTIVERING	3
1. Inledning	3
2. Nuläge	3
Allmänt	3
Meddelande av näringsförbud och förbudets innehåll	4
Tillsynen över näringsförbud	4
Polisens rätt att få uppgifter för tillsynen över näringsförbud	5
Uppgifter om näringsförbud i handelsregistret	7
3. Målsättning och de viktigaste förslagen	8
Förbudets innehåll	8
Effektivare tillsyn över att näringsförbud efterlevs	9
Rätten att lämna ut uppgifter ur näringsförbudsregistret	10
Uppgifterna om näringsförbud i handelsregistret	10
Beskattningsuppgiftslagen	11
4. Propositionens konsekvenser	11
5. Beredningen av propositionen	12
DETALJMOTIVERING	13
1. Lagförslag	13
1.1. Lag om näringsförbud	13
1.2. Lag om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter	15
2. Närmare bestämmelser och föreskrifter	16
3. Ikraftträdande	16
4. Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	16
LAGFÖRSLAGEN	18
om ändring av lagen om näringsförbud	18
om ändring av 18 § i lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter	19
BILAGA	21
PARALLELLTEXTER	21
om ändring av lagen om näringsförbud	21
om ändring av 18 § i lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter	25

ALLMÄN MOTIVERING

1. Inledning

Enligt programmet för statsminister Matti Vanhanens regering utvecklas lagstiftningen samt myndigheternas samarbete i syfte att förebygga ekonomiska brott och verksamhet i den ekonomiska gråzonen samt för att effektivisera restitutionen av brott.

Statsrådet meddelade i februari 2006 ett principbeslut för minskande av ekonomisk brottslighet och grå ekonomi 2006—2009. Beslutet är en fortsättning på tre tidigare principbeslut av statsrådet och därigenom vidtas de åtgärder för bekämpning av ekonomisk brottslighet och grå ekonomi som förutsätts i regeringsprogrammet, i programmet för den inre säkerheten, vilket fastställdes av statsrådet i september 2004, och i det inkomstpolitiska avtalet för 2005—2007. I programmet för den inre säkerheten sägs att en utvidgning av övervakningen av näringsförbud så att den berör också andra myndigheter än polisen i samband med deras egen verksamhet bör övervägas. Centrala temen i statsrådets principbeslut är att utveckla samarbetet mellan myndigheterna och avskaffa hindren för informationsgången mellan myndigheterna, att utveckla myndigheternas verksamhetsförutsättningar och påföljdssystemen i samband med ekonomiska brott, försvaga den ekonomiska brottslighetens och grå ekonomins verksamhetsförutsättningar, bekämpa gränsöverskridande ekonomisk brottslighet och grå ekonomi samt öka människornas medvetenhet om grå ekonomi och ekonomisk brottslighet.

Enligt lagen om näringsförbud (1059/1985) utövas tillsynen över näringsförbud av polisen. En av inrikesministeriet tillsatt arbetsgrupp som undersökt nuläget när det gäller utredningen av ekonomiska brott och åtgärder för utvecklande av lagstiftningen föreslog i juni 2004 i sin slutrapport "Talousrikostorjuntaan vaikuttavan lainsäädännön kehittäminen" (Sisäinen turvallisuus 36/2004) att skyldigheten att övervaka näringsförbud utvidgas också till andra myndigheter än polisen. Arbetsgruppen föreslog att tillsynen i första hand utsträcks till skatteförvaltningen, tull- och utskökningsmyndighe-

terna samt patent- och registermyndigheten. Som andra tänkbara myndigheter nämndes konkursombudsmannen och de myndigheter som beviljar och betalar ut företagsstöd. Förslaget motiverades med att antalet personer som meddelats näringsförbud ökar medan de för övervakningen anslagna resurserna har varit oförändrade. Eftersom systemet med näringsförbud även syftar till att förhindra sådant missbruk som riktar sig mot dessa ovan nämnda myndigheters verksamhetsområde, ansågs det motiverat att tillsynen utsträcks till dem.

För att effektivisera tillsynen över näringsförbud och förbättra informationen mellan de olika myndigheterna föreslås det i propositionen att lagen om näringsförbud ändras så att det säkerställs att myndigheterna har tillgång till aktuella uppgifter om näringsförbud. I detta syfte föreslås det att uppgifter skall kunna förmedlas från näringsförbudsregistret i elektronisk form. Enligt förslaget skall myndigheterna också i sin verksamhet uppmärksamma efterlevnaden av näringsförbud. Genom detta vill man säkerställa att polisen så snabbt som möjligt underrättas om omständigheter som kommit till en myndighets kännedom i sådana fall när dessa omständigheter kan vara av betydelse vid utredandet av om någon som meddelats näringsförbud har brutit mot förbudet. Till lagen fogas också bestämmelser om registrering av uppgifter om meddelade näringsförbud i handelsregistret och stiftelseregistret.

Det föreslås dessutom att näringsförbudets innehåll ses över med tanke på situationer där den som meddelats näringsförbud driver rörelse i Finland genom att använda ett i en annan stat grundat företag som mellanhand. Det är också förbjudet att förvärva bestämmande inflytande i en sammanslutning som grundats i en annan stat och som driver rörelse i Finland.

2. Nuläge

Allmänt

Enligt lagen om näringsförbud meddelas näringsförbud av allmän domstol på yrkande

av åklagaren. Förbudet är en näringsrättslig säkringsåtgärd som vidtas för att förhindra att otillbörlig eller skadlig näringsverksamhet kan fortgå. Ett ytterligare syfte med lagen är att bevara det allmänna förtroendet för näringsverksamheten. Man vill särskilt skydda borgenärer, avtalsparter, den offentliga ekonomin samt en sund och fungerande ekonomisk konkurrens. Lagen trädde i kraft den 1 januari 1986.

Lagen ändrades genom en lag som trädde i kraft den 1 mars 1998 (1220/1997). Ändringen var en del av de åtgärder genom vilka man försökte ingripa i brottsligt och otillbörligt förfarande i näringslivet. Propositionen hänförde sig till statsrådets principbeslut om regeringens åtgärdsprogram för minskande av den ekonomiska brottsligheten och den grå ekonomin. Strävan var att genom förbättring av systemet minska de ekonomiska förluster som verksamhet av detta slag åsamkar andra näringsidkare och hela samhället.

Tröskeln för ådömande av näringsförbud ansågs vara rätt hög, och bristen på övervakning ansågs utgöra ett stort missförhållande i näringsförbudssystemet. När lagen ändrades gjordes en översyn av förutsättningarna för näringsförbud, och tillämpningssområdet ändrades så att näringsförbud kan meddelas också när ett företag inte har försetts i konkurs. Minimitiden för förbudet höjdes från två till tre år och maximitiden från fem till sju år. Det bestämdes att polisen skall utöva tillsyn över att förbuden efterlevs.

Meddelande av näringsförbud och förbudets innehåll

Näringsförbud kan meddelas den som vid drivandet av rörelse väsentligen har åsidosatt de lagstadgade skyldigheter som hänför sig därtill eller gjort sig skyldig till brottsligt förfarande som inte kan anses ringa. Vid prövningen av om näringsförbud skall meddelas beaktas om och i vilken mån verksamheten bedömd som en helhet skall anses skadlig för borgenärer, avtalsparter, den offentliga ekonomin eller en sund och fungerande ekonomisk konkurrens. Skadlighetsbedömningen förutsätter en helhetsprövning, där man utöver försummelserna och det straffbara förfarandet skall beakta hur rörelsen i övrigt har drivits.

Den som meddelats näringsförbud får inte själv eller genom mellanhänder driva sådan rörelse för vilken bokföringsskyldighet stadgas i bokföringslagen. Den som meddelats näringsförbud får inte vara bolagsman i ett öppet bolag eller ansvarig bolagsman i ett kommanditbolag eller personmedlem i en europeisk ekonomisk intressegruppering, eller vara styrelsemedlem, suppleant eller verkställande direktör eller ha annan därmed jämförbar ställning i ett samfund eller en stiftelse. Den som meddelats näringsförbud får inte heller själv eller genom mellanhänder faktiskt leda ett samfund eller en stiftelse eller en utländsk filial eller sköta dess förvaltning eller själv eller genom mellanhänder vara stiftare av ett aktiebolag eller andelslag, eller själv eller genom mellanhänder efter att näringsförbud meddelats förvärva på ägande eller avtal grundat bestämmande inflytande i ett samfund som driver rörelse. När någon på ovan nämnt sätt driver rörelse eller sköter ledningsuppdrag i en sammanslutning uppfylls rekvisitet för brott mot näringsförbud. För brott mot näringsförbud kan dömas till böter eller fängelse i högst två år (strafflagens 16 kap. 11 §).

Näringsförbud kan meddelas för minst tre och högst sju år.

Rättsregistercentralen för register över näringsförbud. Var och en har rätt att få uppgifter om gällande näringsförbud i registret. Ur registret sänds uppgifter om dem som meddelats näringsförbud till bl.a. polisen, Patent- och registerstyrelsen, Skattestyrelsen, Statistikcentralen och Suomen Asiakastieto Oy. En del myndigheter kontrollerar uppgifterna hos Suomen Asiakastieto Oy. Utsökningsmyndigheterna har tillgång till en tjänst som ger rätt att göra förfrågningar i registret. Dessutom publiceras uppgifterna om näringsförbud i Officiella tidningen.

När lagen ändrades 1998 förutspåddes det att antalet personer som meddelas näringsförbud skulle öka. Detta har även skett. I mars 2006 var antalet gällande näringsförbud 682 (läget 23.3.2006).

Tillsynen över näringsförbud

Tillsyn över att näringsförbud efterlevs utövas av polisen. Angående tillsynen gäller vad som i polislagen (493/1995) bestäms om

polisundersökning. Med polisundersökning avses annan polisen ålagd undersökning än förundersökning med anledning av brott. Vid polisundersökning skall bestämmelserna om förfarandet vid förundersökning iakttas i tillämpliga delar. I fråga om ställningen för den som meddelats näringsförbud tillämpas bestämmelserna om den som misstänks för brott.

När ett näringsförbud har trätt i kraft skall polisen upprätta en redogörelse för hurdan rörelse den som meddelats näringsförbud har drivit innan förbudet meddelades och vilka åtgärder denne har vidtagit med anledning av förbudet. Den som meddelats näringsförbud är skyldig att lämna de upplysningar som behövs för redogörelsen. Han skall under förbudets giltighetstid på uppmaning av polisen lämna en redogörelse för sin utkomst och uppgift om sin arbetsplats. Polisen har med stöd av polislagen rätt att av myndigheter och enskilda få uppgifter som behövs för tillsynen och kan således t.ex. kontrollera om uppgifter som har lämnats av någon som meddelats näringsförbud är korrekta.

Efter lagstiftningsreformen 1998 har inrikesministeriet i två repriser, 1999 och 2004, meddelat föreskrifter som gäller undersökning och övervakning av näringsförbud. Den föreskrift som trädde i kraft i början av september 2004 gäller för tiden 1.9.2004—31.8.2009. Den innehåller anvisningar till polisen om registreringen av näringsförbud i informationssystemen samt om övervakningsåtgärder. Enligt föreskriften ankommer tillsynsskyldigheten i första hand på polisens regionala enheter för utredning av ekonomiska brott, om inte polisenheterna sinsemellan har kommit överens om något annat arrangemang. För tillsynen ansvarar den enhet inom vars område den som meddelats näringsförbud bor eller stadigvarande vistas. Polisens enheter skall ordna övervakningen så att var och en som har meddelats näringsförbud övervakas av en till uppdraget särskilt utsedd polis som är specialiserad på bekämpning av ekonomiska brott. Det har också utfärdats anvisningar om överföringen av information från Rättsregistercentralen via centralkriminalpolisen till övervakningsenheterna.

I praktiken genomförs övervakningen så att polisen först kallar den som meddelats nä-

ringsförbud till polisinrättningen en tid efter det att förbudet har meddelats. Det görs då en s.k. grundutredning om personens verksamhet och utkomst. Under den tid förbudet är i kraft kan polisen enligt prövning be den som meddelats näringsförbud att inkomma med en ny utredning om utkomsten och arbetsplatsen. Förfaringssättet varierar i praktiken.

Åren 2000—2004 utredde polisen 46 fall av brott mot näringsförbud. Brotten kom i allmänhet till polisens kännedom antingen i samband med annan brottsutredning eller genom att en utomstående framställt en begäran om undersökning. Sex av fallen uppdagades i samband med polisens tillsyn över näringsförbud (Janne Laukkanen: Laittoman yrittäjän jäljillä. Arviointitutkimus liiketoimintakiellon valvonnan ohjeistamisen vaikutuksista. Polisyrkeshögskolans publikation 44, 2005, s. 19—20).

Polisens rätt att få uppgifter för tillsynen över näringsförbud

Vid tillsynen över näringsförbud utreds det om den som meddelats näringsförbud själv eller genom mellanhänder driver sådan rörelse som personen i fråga enligt lagen inte får driva. I detta syfte skall polisen göra en ovan nämnd utredning, för vilken den får uppgifter också av andra än den som meddelats näringsförbud.

Polisen har en omfattande rätt att få sådana uppgifter som behövs för tillsynen. Med stöd av polislagen får polisen sekretessbelagda uppgifter om tillsynsobjektets finansiella ställning av myndigheter samt av kredit- och finansinstitut och försäkringsanstalter (35 och 36 §). För att polisen skall få uppgifterna krävs det varken bevis på eller misstanke om att den som meddelats näringsförbud skulle ha brutit mot förbudet. Polisens tillsyn kan således grunda sig på bl.a. samtal med den som meddelats näringsförbud, uppgifter i olika register och kontroll av om den som meddelats näringsförbud fortsätter sin tidigare rörelse samt annan information som fås genom förfrågningar.

I den lagstiftning som gäller de olika myndigheterna finns det bestämmelser utifrån vilka en myndighet kan lämna polisen sådana uppgifter som behövs för tillsynen över näringsförbud. Innehållet i bestämmelserna va-

rierar något bl.a. när det gäller kriterierna för när myndigheterna kan lämna ut uppgifter på eget initiativ och när uppgifter endast kan lämnas ut på begäran av polisen.

Enligt utsökningslagen (37/1895) får en utsökningsmyndighet i enskilda fall på begäran ur en handling som finns hos utsökningsmyndigheten lämna ut svarandens identifieringsuppgifter och kontaktinformation samt uppgifter om svarandens ekonomiska ställning och verksamhet bl.a. till en åklagar- och förundersökningsmyndighet för undersökning som gäller meddelande eller förläggande av näringsförbud och till polisen för övervakning av iakttagandet av näringsförbud (3 kap. 70 §). Om det finns skäl att misstänka att svaranden eller en utomstående kan ha gjort sig skyldig till ett brott som underlyder allmänt åtal, får utmätningssmannen lämna ut uppgifter för samma ändamål på eget initiativ (3 kap. 72 § 2 mom.). Brott mot näringsförbud är ett sådant brott som avses i bestämmelsen. Av orsaker som gäller ställningen för den som uppgifterna har inhämtats hos är utlämnandet av vissa uppgifter helt och hållet förbjudet (3 kap. 73 §).

Enligt lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter (1346/1999, nedan beskattningsuppgiftslagen) kan skatteförvaltningen på eget initiativ lämna ut uppgifter bl.a. för utredning av vissa brott som anges i lagen (18 §). Brott mot näringsförbud nämns inte särskilt i paragrafen, men eftersom det är fråga om ett brott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i mer än sex månader kan uppgifter lämnas ut för fullgörande av polisens tillsynsskyldighet. I samband med skattekontrollen kan det framkomma att någon som meddelats näringsförbud de facto bedriver verksamhet på en sammanslutnings vägnar. I praktiken uppdragas brott mot näringsförbud sällan i samband med skattekontrollen. Endast ett fåtal brott mot näringsförbud har anmälts till polisen.

Skatteförvaltningen kan i enskilda fall på begäran lämna ut beskattningsuppgifter jämte identifieringsuppgifter om den skattskyldige till åklagar- och förundersökningsmyndigheter för undersökning som gäller meddelande eller förläggning av näringsförbud och till polisen för övervakning av att näringsförbud iakttas (beskattningsuppgiftslagens

19 §).

Enligt tullagen (1466/1994) får Tullstyrelsen eller tulldistriktet lämna ut uppgifter om affärsverksamhet till en myndighet eller ett offentligt samfund som med stöd av sina uppgifter har behov av att få kännedom om sekretessbelagda fakta (25 § 4 mom.). Tullmyndigheten får utan hinder av sekretessen lämna ut personuppgifter även med hjälp av en teknisk anslutning bl.a. då uppgifterna behövs av polisen eller en gränsbevakningsmyndighet för avvärjande eller utredning av brott (26 § 1 mom.). Till skillnad från vad som föreskrivs om skatteförvaltningen förutsätter tullmyndighetens rätt att lämna ut uppgifter inte en begäran av polisen eller någon annan myndighet, och tullmyndigheten kan således lämna uppgifter också på eget initiativ.

Med stöd av lagen om övervakning av förvaltningen av konkursbon (109/1995) får konkursombudsmannen utan hinder av sekretessen till bl.a. åklagar- och polismyndigheterna för utredning av brott lämna ut sådana uppgifter om en enskilds eller en sammanslutnings ekonomiska ställning eller affärs- eller yrkeshemlighet eller om en enskilds personliga förhållanden som han tagit del av i sitt uppdrag (16 §). Konkursombudsmannen kan få uppgifter som är av betydelse för tillsynen över näringsförbud främst ur de gäldenärsutredningar som boförvaltarna gör upp.

Också i de bestämmelser som gäller en del andra myndigheters verksamhet har det beaktats att myndigheten kan få kännedom om uppgifter som är av betydelse för utredningen av brott. Med stöd av bestämmelserna kan myndigheterna utan hinder av sekretess lämna ut uppgifter till polisen bl.a. för utredning av om någon som har meddelats näringsförbud har gjort sig skyldig till brott mot förbudet. Bestämmelser om utlämnandet av uppgifter ingår i flera olika lagar.

Vid beviljandet av förmåner, stöd och bidrag inom handels- och industriministeriets förvaltningsområde kontrolleras det om den som ansöker om stöd eller dennes företrädare har meddelats näringsförbud. En bestämmelse som berättigar till utlämnande av uppgifter till åklagar-, polis- och tullmyndigheterna för utredning av brott finns bl.a. i lagen om stödjande av företagsverksamhet

(1068/2000, 30 § 2 mom.). Enligt bestämmelsen kan uppgifter lämnas om en enskilds eller en sammanslutnings ekonomiska situation, om affärs- eller yrkeshemlighet eller om en enskilds personliga förhållanden.

Enligt statsunderstödslagen (688/2001) har statsbidragsmyndigheten rätt att lämna ut uppgifter till polis- och andra förundersökningsmyndigheter för förhindrande eller utredning av brott eller till åklagarmyndigheter för åtalsprövning (32 § 2 mom.). Bestämmelsen tillämpas bl.a. inom arbetsministeriets förvaltningsområde vid beviljandet av olika slags stöd. Exempel på sådana stöd är bl.a. lönesubvention, det sysselsättningspolitiska projektstödet, startpengen, företagsamhetsunderstödet och investeringsunderstödet. Om någon som har meddelats näringsförbud söker om stöd, har myndigheterna enligt lagen rätt att underrätta polisen om saken. Också i samband med andra uppgifter inom arbetsministeriets förvaltningsområde kan det komma fram omständigheter som är av betydelse med tanke på brott mot näringsförbud. Ett exempel på sådana uppgifter är lönegarantiärendena. När någon söker om betalning enligt lönegarantin är uppgifterna om arbetsgivaren dock offentliga, vilket betyder att lönegarantimyndigheten kan underrätta polisen i ett sådant fall när en person som har meddelats näringsförbud är arbetsgivare eller hör till den sammanslutnings förvaltning som är arbetsgivare.

Uppgifter om näringsförbud i handelsregistret

I Patent- och registerstyrelsens handelsregister uppdateras uppgifterna om dem som meddelats näringsförbud manuellt på basis av de utdrag om näringsförbud som överlämnas av Rättsregistercentralen. Handelsregistret betalar en avgift för utdragen. Handelsregistret övervakar också att den som meddelats näringsförbud inte under den tid förbudet är i kraft registreras i ett sådant uppdrag som omfattas av förbudet.

Om den som meddelats näringsförbud har en ledande ställning i en sammanslutning upphör denna ställning inte av sig själv när förbudet meddelas, utan det förutsätts åtgärder enligt den lagstiftning som gäller sammanslutningen i fråga. Personen skall avgå från

sitt uppdrag eller skiljas från uppdraget av sammanslutningens behöriga organ. Det krävs inte åtgärder från sammanslutningens sida för att en anmälan i syfte att stryka en anteckning i handelsregistret skall kunna göras, utan den som meddelats näringsförbud kan också vidta åtgärderna självständigt. Enligt handelsregisterlagen (129/1979) får den som har avgått från sin i handelsregistret antecknade post eller vars i registret antecknade uppdrag har upphört själv göra ändringsanmälan (16 §). Enligt företags- och organisationsdatalagen (244/2001) är bl.a. bolagsmännen för ett öppet bolag och de personligen ansvariga bolagsmännen för ett kommanditbolag ansvariga för att en anmälan görs till registret. I ett aktiebolag är styrelsens ordinarie medlemmar och verkställande direktören ansvariga för att ändringsanmälan görs (företags- och organisationsdatalagens 14 §).

När en persons ledande ställning i en sammanslutning upphör och ändringsanmälan har gjorts om saken avför Patent- och registerstyrelsen uppgifterna om personen i fråga ur handelsregistret. Handelsregistret kan således inte agera på tjänstens vägnar, dvs. i stället för sammanslutningen. Uppgifterna om den som meddelats näringsförbud kvarstår därför i registret också efter det att förbudet har meddelats, om inte personen själv eller sammanslutningen i fråga särskilt anmäler att uppdraget har upphört. En avgift tas ut för anmälan.

I januari 2006 fanns det sammanlagt 654 personer som meddelats näringsförbud i handelsregistret. Av dessa hade 337 en sådan ställning i ett i handelsregistret registrerat företag som är förbjuden enligt lagen. Det fanns sammanlagt 815 sådana företag, och av dem kunde 192 på basis av de uppgifter som registrerats i företags- och organisationsdatasystemet definieras som aktivt verksamma, eftersom de fanns registrerade i registret över mervärdesskattskyldiga eller i förskottsuppbörds- eller arbetsgivarregistret.

En orsak till att personer som meddelats näringsförbud inte har avgått från sitt uppdrag eller att avgångsanmälan inte har gjorts till handelsregistret kan vara att sammanslutningarna i fråga inte längre är verksamma. En möjlig orsak till att anmälan inte har gjorts kan också vara att anmälningarna är

avgiftsbelagda. Enligt sin praxis har polisen inte i samband med tillsynen över näringsförbud krävt att den som meddelats näringsförbud avgår från ett ledningsuppdrag, och den som inte har avgått från ett sådant uppdrag efter att ha meddelats näringsförbud har enligt uppgift inte åtalats för brott mot näringsförbud.

3. Målsättning och de viktigaste förslagen

Förbudets innehåll

Ett näringsförbud som har meddelats i Finland har inte rättsverkningar utanför Finlands gränser. På motsvarande sätt har inte heller ett näringsförbud som meddelats utomlands rättsverkningar i Finland.

Inrikesministeriets arbetsgrupp konstaterar i sin slutrapport att det finns fall där personer som meddelats näringsförbud i Finland har grundat företag i Estland och bedriver regelmässig verksamhet inom samma bransch som den inom vilken de oegentligheter begicks som näringsförbudet grundar sig på. Företagen bedriver dock i praktiken inte verksamhet i Estland utan endast i Finland. Polisen vet om närmare 20 fall där en finsk person som meddelats näringsförbud har ställning som ansvarsperson i ett bolag som har bildats och registrerats i Estland. Man har inte exakta uppgifter om huruvida dessa bolag driver rörelse i Finland, men klart är att åtminstone en del av dem varken har driftställe eller bedriver faktisk verksamhet i Estland.

I de finska myndigheternas register finns det inte några uppgifter om utländska företag som driver rörelse i Finland, eftersom företagen inte registreras här och inte är skyldiga att betala inkomstskatt i Finland. Företagen registreras inte heller i skatteförvaltningens arbetsgivarregister, och de är i regel inte bokföringsskyldiga i Finland. Om ett företags löneutbetalning sker direkt från utlandet via en bank, är företaget inte skyldigt att verkställa förskottsinnehållning i Finland på de utbetalda lönerna. Mervärdesskatt skall dock betalas på försäljning av varor och tjänster i Finland även om verksamheten bedrivs av en utlänning. Om ett utländskt företag inte har

något fast driftställe i Finland och inte har ansökt om att bli mervärdesskattskyldig i Finland, är det i regel köparen som är skyldig att betala skatt på de varor och tjänster som företaget har sålt i Finland.

I näringsförbudets innehåll har inte beaktats en sådan situation att den som meddelats näringsförbud fortsätter att driva rörelse i Finland i ett i utlandet registrerat bolags eller någon annan i utlandet registrerad sammanslutnings namn eller genom att använda ett sådant bolag eller en sådan sammanslutning som mellanhand. I propositionen föreslås det att till lagen fogas en bestämmelse enligt vilken näringsförbudet skall gälla även denna typ av verksamhet. Syftet med den föreslagna ändringen är att förhindra att den som meddelats näringsförbud kringgår förbudet med hjälp av ett bolag som bildats i utlandet.

Det är nödvändigt att granska förslaget från EU-rättslig synvinkel och då främst med hänsyn till om det kan anses begränsa etableringsfriheten, till den del den som meddelats förbud har för avsikt att bedriva verksamhet i Finland från någon annan stat. Med beaktande av bestämmelsens syfte kan ett sådant förbud inte anses strida mot gemenskapsrätten. Syftet är att förhindra att den som meddelats näringsförbud kringgår den finska lagstiftningen genom att etablera sig i en annan stat och från den staten bedriva verksamhet som är förbjuden i Finland. Begränsningen kan således anses berättigad enligt EU-rätten. Förslaget står också i samklang med proportionalitetsprincipen, eftersom det endast gäller situationer där den som meddelats näringsförbud driver rörelse i Finland genom att använda en i utlandet grundad sammanslutning som mellanhand eller genom en sådan i utlandet grundad sammanslutnings försorg i vilken personen i fråga annars faktiskt utövar bestämmande inflytande. Den som meddelats näringsförbud kan inte heller efter att förbudet meddelats förvärva bestämmande inflytande i ett utländskt bolag eller någon annan utländsk sammanslutning som driver rörelse i Finland i en omfattning som inte är obetydlig. Förslaget begränsar inte till någon del rätten att bilda ett bolag i en annan stat och driva rörelse i den staten eller i någon annan stat. Bestämmelsen innehåller endast ett förbud mot att driva rörelse i Finland.

Effektivare tillsyn över att näringsförbud efterlevs

En trovärdig tillsyn över att näringsförbuden efterlevs är en grundförutsättning för att systemet med näringsförbud skall fungera och för att målen med systemet skall kunna nås. Från samhällets synpunkt är en effektiv tillsyn över att näringsförbuden efterlevs ett medel att säkerställa en jämlik konkurrenssituation för företagen och bekämpa den grå ekonomin och den ekonomiska brottsligheten. Det är också viktigt att informera om tillsynen.

Med tanke på syftena med lagen om näringsförbud är det viktigt att efterlevnaden av förbuden övervakas så att risken för att bli fast är verklig. Polisens möjligheter att sköta sin tillsynsuppgift har nyligen förbättrats genom att polisen har fått ökade resurser för tillsynen. Tillsynen försvåras av att det de facto är förhållandevis lätt att bedriva företagsverksamhet genom att gömma sig bakom olika slag av mellanhandsarrangemang och av att verksamheten kan bedrivas på olika orter eller utanför landets gränser.

Tillsynen kan effektiviseras genom att man säkerställer att polisen av myndigheterna får de uppgifter som behövs för tillsynen. Lagstiftningen ställer inte i sig några hinder för att polisen får uppgifter som behövs för utredning av brott. I dag förutsätts det inte att myndigheterna på eget initiativ vidtar utredningsåtgärder, och myndigheterna är inte heller uttryckligen skyldiga att lämna ut uppgifter med tanke på eventuella brott mot näringsförbud.

Vid beredningen av propositionen har man dryftat frågan om det vore befogat att effektivisera tillsynen över näringsförbud så att tillsynsskyldigheten skulle utvidgas även till andra myndigheter än polisen. Det skulle vara fråga om minst en skyldighet att underrätta polisen i sådana fall när en omständighet som framkommit i en myndighets verksamhet ger anledning att misstänka brott mot näringsförbud.

Det kan anses ändamålsenligt att koncentrera tillsynen till en enda myndighet, eftersom en uppdelning av tillsynen på flera myndigheter kunde leda till minskad effektivitet. Att polisen skall sköta tillsynen kan för sin del anses motiverat särskilt för att

brott mot näringsförbud i allmänhet uppdragas i samband med annan brottsutredning. Polisen har dessutom enligt polislagen tillgång till behövliga medel för att genomföra tillsynen på behörigt sätt. Polisen har också fått ökade resurser för tillsynen. Om någon annan myndighet skulle åläggas en tillsynsskyldighet skulle detta samtidigt betyda att en försummelse av skyldigheten kunde uppfylla rekvisitet för brott mot tjänsteplikt. Det skulle därför krävas en exakt definition av tillsynsskyldighetens innehåll, och särskilt på grund av straffhotet borde myndigheten i praktiken också garanteras en alltigenom heltäckande möjlighet att fullgöra skyldigheten. Myndigheternas uppgiftsområde är brett redan i dag. Myndigheternas anställda har en mångskiftande utbildning och erfarenhet, och en utvidgning av de nuvarande tjänsteåliggandena skulle ofrånkomligen leda till problem redan av den orsaken att sådana omständigheter som ger anledning att misstänka brott mot näringsförbud i allmänhet inte kommer fram i samband med de rutinartade arbetsuppgifterna. Av dessa orsaker har man gjort den bedömningen att en utvidgning av tillsynsskyldigheten inte vore ett ändamålsenligt medel att effektivisera tillsynen över att näringsförbud efterlevs.

I stället för att dela upp tillsynsskyldigheten strävar man genom propositionen efter att säkerställa att myndigheterna i sin verksamhet fäster behörig uppmärksamhet vid efterlevnaden av näringsförbud, så att polisen utan en uttrycklig begäran underrättas om omständigheter som kommit fram i samband med en myndighets verksamhet i sådana fall när dessa kan vara av betydelse vid utredningen av om ett brott mot näringsförbud har begåtts. Det föreslås dessutom att myndigheterna skall få uppgifter om näringsförbud med hjälp av en teknisk anslutning eller annars elektroniskt.

I lagen om näringsförbud föreslås en bestämmelse enligt vilken de myndigheter som anges i bestämmelsen i sin verksamhet är skyldiga att uppmärksamma efterlevnaden av näringsförbud. Enligt propositionen gäller denna omsorgsplikt de myndigheter som oftast får information som kan vara av betydelse vid tillsynen över efterlevnaden av näringsförbud. Sådana myndigheter är skatte-, tull-, utsköknings- och lönegaranti-

myndigheterna samt myndigheter som beviljar understöd och förmåner av offentliga medel. Också i andra myndigheters verksamhet kan det bland, t.ex. i samband med olika slags tillsynsuppgifter eller beviljandet av tillstånd som hänför sig till näringsverksamhet, komma fram fall där personer som har meddelats näringsförbud fortfarande driver rörelse. Omsorgsplikten gäller därför också sådana tillstånds- och tillsynsmyndigheter till vilkas uppgifter det hör att bevilja tillstånd som hänför sig till näringsverksamhet eller att utöva tillsyn över näringsverksamhet. Bl.a. länsstyrelserna, Social- och hälsovårdens produkttillsynscentral, arbetarskyddsmyndigheterna och Konsumentverket har sådana uppgifter. Tillsynsuppgifterna kan hänföra sig till utredning av brott, och i dessa fall kommer en misstanke om brott mot näringsförbud också annars till polisens kännedom. Uppgifterna om en tillståndssökande är inte sekretessbelagda, och det finns således inte enligt lagstiftningen något hinder för att göra anmälan om ett eventuellt brott mot näringsförbud.

Varje myndighet avgör själv hur omsorgsplikten uppfylls och fastställer de uppgiftsområden inom vilka det kan komma fram uppgifter som är av betydelse vid tillsynen över efterlevnaden av näringsförbud. Det viktiga är att myndigheternas interna tillvägagångssätt och arbetsmetoder utvecklas samt att personalen utbildas. För att uppfylla omsorgsplikten behöver en myndighet som får kännedom om att någon som har meddelats näringsförbud driver rörelse inte bedöma om verksamheten uppfyller kriterierna för brott mot näringsförbud. Denna uppgift ankommer på polisen, som har en omfattande rätt att få sådana uppgifter som behövs för utredningen.

Rätten att lämna ut uppgifter ur näringsförbudsregistret

Uppgifterna om meddelade näringsförbud är offentliga, vilket är viktigt med tanke på registrets syfte. Var och en har rätt att få uppgifter om gällande näringsförbud i registret. Det föreslås att registrets syfte preciseras i lagen. Övervakningen av dem som meddelats näringsförbud kan för sin del effektiviseras om informationen om näringsförbud till

myndigheterna förenklas, och därför föreslås det i propositionen att Rättsregistercentralen skall kunna lämna ut uppgifter ur registret med hjälp av en teknisk anslutning eller annars elektroniskt till de myndigheter som enligt propositionen är skyldiga att uppmärksamma efterlevnaden av näringsförbud.

Enligt förslaget kan uppgifter lämnas ut elektroniskt också till enskilda som har ett särskilt behov av att få uppgifter. Det kan vara fråga om t.ex. kredit- och finansinstitut samt sammanslutningar som bedriver kreditupplysningsverksamhet.

En registeransvarig till vilken uppgifter lämnas ut skall se till att personuppgifter skyddas så som anges i 32 § 1 mom. i personuppgiftslagen (523/1999). Det föreslås att en bestämmelse om saken fogas till lagen.

Uppgifterna om näringsförbud i handelsregistret

I handelsregistret registreras uppgifter om meddelade näringsförbud. Uppgifterna syns i personuppgifterna för den som hör till ledningen för en sammanslutning så länge som förbudet är i kraft. Uppgifterna är viktiga för att utomstående skall få veta att det i ett företags ledning sitter en person som enligt lagen inte får sköta ledningsuppdrag. Uppgifterna om meddelade näringsförbud översänds till handelsregistret också för att registermyndigheten skall kunna övervaka att den som meddelats näringsförbud inte under den tid förbudet är i kraft registreras i ett uppdrag som omfattas av förbudet.

För handelsregistrets del finns det inte någon uttrycklig bestämmelse som skulle ålägga registermyndigheten att registrera uppgifter om näringsförbud i handelsregistret. Registreringen av uppgifterna grundar sig på en tolkning av lagen om näringsförbud.

Enligt propositionen får också Patent- och registerstyrelsen uppgifter om avgöranden som gäller näringsförbud elektroniskt för registrering i registret. Uppgifterna ges avgiftsfritt. Enligt förslaget skall uppgifter om näringsförbud registreras i handelsregistret och stiftelseregistret.

Näringsförbudet gäller inte uppgifter eller verksamhet i sådana ideella föreningar eller stiftelser som inte alls eller endast i obetydlig

omfattning bedriver ekonomisk verksamhet. Uppgifter om att en person som hör till ledningen för en stiftelse har meddelats näringsförbud skall registreras bland uppgifterna om stiftelsen, om stiftelsen driver rörelse i en omfattning som inte är obetydlig. Registermyndigheten skall i detta syfte utreda om och i vilken omfattning en stiftelse driver rörelse. Patent- och registerstyrelsen har med stöd av sin tillsynsskyldighet rätt att få uppgifter av stiftelsen. Enligt propositionen skall någon motsvarande anteckning inte göras i föreningsregistret. Orsaken till detta är att registermyndigheten varken är skyldig att utöva tillsyn över föreningar eller har behövliga medel för att kontrollera i vilken omfattning en förening driver rörelse. Patent- och registerstyrelsen kan inte utifrån de uppgifter om föreningar som finns hos andra myndigheter avgöra om en förening driver rörelse i obetydlig omfattning eller inte.

I lagen föreskrivs också att Patent- och registerstyrelsen skall se till att den som meddelats näringsförbud inte under den tid förbudet är i kraft antecknas i handelsregistret eller stiftelseregistret i ett sådant uppdrag som den som meddelats näringsförbud inte får sköta enligt 4 § i lagen om näringsförbud. Om en sådan person anmäls till handelsregistret, skall myndigheten uppge orsaken till att anmälan inte har kunnat godkännas. Om kriterierna för registrering av en sammanslutning inte uppfylls på grund av personen i fråga, skall sammanslutningen i behörigt förfarande välja en ny medlem i stället för denne. Enskilda näringsidkare som har meddelats näringsförbud kan inte registreras.

Det föreslås att nuläget på ovan nämnt sätt bevaras oförändrat när det gäller registrering av näringsförbud i handelsregistret. Också ett sådant alternativ har diskuterats att registermyndigheten på tjänstens vägnar skulle skilja en person som hör till ledningen för en registrerad sammanslutning från uppdraget om denne meddelas näringsförbud. Det har dock inte ansetts motiverat att genomföra detta alternativ, eftersom det är fråga om privata trättsliga sammanslutningar som utövar självständig beslutanderätt och som själva bestämmer om frågor som gäller tillsättande, avgång och skiljande från uppdraget av personer i dess ledning. Syftet med registret är

att tillhandahålla behövliga uppgifter om de personer som valts till en sammanslutnings ledning.

En möjlighet att avgiftsfritt göra anmälan till handelsregistret kunde ha den effekten att personer som meddelats näringsförbud självmant skulle avgå från sina uppdrag och göra en anmälan om detta till registret. Det kan dock inte anses motiverat att den som vid drivandet av rörelse har förfarit synnerligen klandervärt skall kunna göra en ändringsanmälan avgiftsfritt, eftersom andra sammanslutningar hur som helst måste betala avgift.

Beskattningsuppgiftslagen

I propositionen föreslås att beskattningsuppgiftslagen ändras så att skatteförvaltningen utan hinder av sekretessen har rätt att lämna ut uppgifter till polisen på eget initiativ, om uppgifterna kan vara av betydelse för tillsynen över att näringsförbud efterlevs. Också t.ex. utsköningen och tullen kan till polisen lämna ut uppgifter som är av betydelse med hänsyn till övervakningen fastän de vore sekretessbelagda.

4. Propositionens konsekvenser

Ett syfte med propositionen är att för sin del förebygga ekonomisk brottslighet och främja utredningen av ekonomiska brott. För att dessa mål skall kunna nås skall de myndigheter som anges närmare i lagen i sin verksamhet uppmärksamma efterlevnaden av näringsförbud.

Näringsförbudsregistret består i dag av en textdatabas i Rättsregistercentralens centraldator. Avsikten är att databasen skall överföras till en ny teknisk plattform 2006 samtidigt som den tekniska plattformen för andra motsvarande register vid Rättsregistercentralen förnyas.

Enligt propositionen skall myndigheterna få uppgifter om meddelade näringsförbud avgiftsfritt. Av myndigheterna betalar Patent- och registerstyrelsen i dag för uppgifterna som tillställts med Rättsregistercentralens utdrag. År 2005 gavs 218 utdrag och kostnaderna för dessa var sammanlagt 2 005,60 euro. Eftersom Patent- och registerstyrelsens uppgift enligt förslaget är bl.a. att se till att en person som meddelats näringsförbud anteck-

nas i handelsregistret, är det motiverat att inte längre uppbära avgiften. De ekonomiska konsekvenserna av att avgifterna slopas är obetydliga.

Propositionen har inga konsekvenser när det gäller de inbördes behörighetsförhållandena mellan myndigheterna. Propositionen ökar inte myndigheternas arbetsmängd betydande. Arbetsmängden minskar något på grund av att uppgifterna om näringsförbud kan fås i elektronisk form.

I propositionen föreslås att den som meddelats näringsförbud inte skall få driva rörelse i Finland i en sådan sammanslutnings namn som grundats i en annan stat. Reformen kan ha en preventiv effekt så att personer som meddelats näringsförbud efter att lagen trätt i kraft inte övergår till att driva rörelse i Finland från Estland, åtminstone inte i lika stor omfattning som har skett under de senaste åren. Med tanke på tillsynen över näringsförbud ökar reformen polisens behov av samarbete med polisen i Estland och eventuellt också i andra länder.

5. Beredningen av propositionen

Inrikesministeriets arbetsgrupp föreslog i sin slutrapport om utvecklandet av lagstiftning om bekämpning av ekonomisk brottslighet, "Talousrikostorjuntaan vaikuttavan lainsäädännön kehittäminen" (36/2004), att justitieministeriet påbörjar arbetet med att se över lagen om näringsförbud i syfte att utreda om skyldigheten att övervaka dem som meddelats näringsförbud bör utvidgas till att omfatta också andra myndigheter än polisen.

Vid justitieministeriet utarbetades den 26 maj 2005 en promemoria om ändring av lagstiftningen om tillsyn över efterlevnaden av näringsförbud. I samband med utarbetandet av promemorian ordnades vid justitieministeriet i april 2005 ett diskussionsmöte i vilket deltog företrädare för inrikesministeriet, handels- och industriministeriet, ar-

betsministeriet, konkursombudsmannen byrå, Rättsregistercentralen, Patent- och registerstyrelsen, Tullstyrelsen och Skattestyrelsen samt dataombudsmannen.

I början av 2006 ordnades vid justitieministeriet dessutom två skilda diskussionsmöten. I det ena av dem deltog företrädare för inrikesministeriet, konkursombudsmannens byrå, Rättsregistercentralen, Tullstyrelsen, Skattestyrelsen och polisinrättningen i Åbo härad. I det andra mötet deltog företrädare för handels- och industriministeriet, arbetsministeriet samt Patent- och registerstyrelsen. Vid diskussionsmötena behandlades nuläget när det gäller polisens tillsyn över näringsförbud samt myndighetssamarbetet, utvecklandet av informationsutbytet mellan myndigheterna och olika regleringsalternativ.

Propositionen har beretts vid justitieministeriet. I propositionsutkastet beaktades de synpunkter som framfördes vid de ovan nämnda diskussionsmötena. Utlåtande om propositionsutkastet begärdes av de myndigheter som deltog i diskussionsmötet och dessutom av finansministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, Konsumentverket, Social- och hälsovårdens produkttillsynscentral och länsstyrelsen i Västra Finlands län. Sammanlagt 13 myndigheter inkom med ett utlåtande. Av utlåtande har sammanställts ett referat (Utlåtanden och utredningar 2006:17). Remissinstanserna ansåg att det är nödvändigt att effektivera tillsynen över näringsförbud. När det gäller den föreslagna skyldigheten för vissa myndigheter att i sin verksamhet se till att näringsförbud efterlevs anser de myndigheter som skyldigheten gäller att förslaget är ett ändamålsenligt medel att effektivera tillsynen. Dataombudsmannen föreslår i sitt utlåtande bl.a. att bestämmelserna om utlämnande av uppgifter ur näringsförbudsregistret ses över. En översyn av propositionsutkastet har gjorts på basis av utlåtandena.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslag

1.1. Lag om näringsförbud

4 §. Förbudets innehåll. I paragrafen föreskrivs om näringsförbudets innehåll. Det föreslås att till 1 mom. fogas en ny 7 punkt, där det sägs att den som meddelats näringsförbud inte får driva rörelse i Finland genom en i utlandet grundad sammanslutnings försorg. Motiveringen till förslaget behandlas i allmänna motiveringen. Syftet med bestämmelsen är att förhindra att näringsförbud kringgås med hjälp av bolag som bildas i utlandet. Motsvarande bestämmelser om finska sammanslutningar finns i 1 mom. 1, 4 och 6 punkten.

I praktiken kan bestämmelsen komma att bli tillämplig främst i sådana fall när någon som meddelats näringsförbud i Finland fortsätter att driva rörelse i Finland t.ex. med hjälp av ett bolag som bildats i Estland. Det är möjligt att det bolag som bildats i den främmande staten inte har någon annan anknytning till den staten än att det har bildats och registrerats där. Enligt uppgifter som polisen har fått från Estland har de bolag som bildats i Estland av finska personer som meddelats näringsförbud i allmänhet inte drivit rörelse eller haft verksamhetsställe eller besöksadress i Estland. Det väsentliga när det gäller näringsförbudets innehåll är dock inte om ett bolag driver rörelse i den stat där det finns utan om någon med hjälp av bolaget driver rörelse i Finland.

Enligt den föreslagna nya 7 punkten får den som meddelats näringsförbud inte driva rörelse i Finland genom att använda en i utlandet grundad sammanslutning som mellanhand. Bestämmelsen motsvarar 4 § 1 mom. 1 punkten, enligt vilken det är förbjudet att driva rörelse genom att använda ett finskt företag som mellanhand. Enligt den nya 7 punkten är det också förbjudet att faktiskt leda en i utlandet grundad sammanslutning, om denna driver rörelse i Finland i en omfattning som inte är obetydlig. Ett förbud mot att faktiskt leda en finsk sammanslutning

finns i momentets 4 punkt. Enligt propositionen är det inte förbjudet att leda en utländsk sammanslutning, om verksamheten bedrivs i sammanslutningens hemland eller helt eller delvis är riktad till andra länder än Finland. Frågan om verksamheten i Finland är obetydlig eller inte bedöms självständigt, utan jämförelse med omfattningen av hela den verksamhet som sammanslutningen bedriver. Det har inte ansetts motiverat med ett totalförbud mot att bedriva verksamhet i Finland. Ett utländskt företag kan således ingå en affärsförbindelse med ett finskt företag t.ex. i syfte att skaffa varor eller tjänster som är nödvändiga med tanke på dess verksamhet.

Enligt den nya 7 punkten är det förbjudet att förvärva bestämmande inflytande i en sådan utländsk sammanslutning som driver rörelse i Finland i en omfattning som inte är obetydlig. Att förvärva bestämmande inflytande i en finsk sammanslutning är förbjudet med stöd av 1 mom. 6 punkten. En person behöver inte heller när det är fråga om en utländsk sammanslutning avstå från bestämmande inflytande som personen förvärvat innan näringsförbudet meddelades. I en sammanslutning anses den utöva bestämmande inflytande som har röstmajoriteten eller rätt att utse styrelsen eller motsvarande organ eller ett organ som har denna rätt. Det bestämmande inflytandet kan grunda sig på ägande, bolagsordningen, bolagsavtalet eller därmed jämförbara stadgar eller på något annat avtal.

Det kan ofta vara ytterst besvärligt att skaffa tillräckliga bevis för att någon som meddelats näringsförbud driver rörelse i Finland med hjälp av ett i utlandet bildat bolag. Det krävs samarbete mellan de finska och utländska myndigheterna. Efter att det framgått att personer som meddelats näringsförbud i Finland har flyttat sin verksamhet till Estland eller börjat driva rörelse i Finland från Estland har man aktivt börjat utveckla samarbetet mellan i synnerhet Finland och Estland.

Enligt denna lag är det inte förbjudet för

den som meddelats näringsförbud i Finland att bilda ett bolag i ett annat land och driva rörelse i det landet eller i något annat land än Finland. Den nya 7 punkten gäller inte heller personer som meddelats näringsförbud före lagens ikraftträdande.

21 §. Register. Det föreslås att 1 mom. ändras så att till det fogas mera detaljerade bestämmelser än i dag om näringsförbudsregistrets syfte och innehåll. Bestämmelserna har ansetts nödvändiga på grund av det grundlagsenliga skyddet för personuppgifter. Enligt grundlagsutskottets vedertagna tolkningspraxis innefattar skyddet för personuppgifter bl.a. att ett registers syfte och uppgifterna i registret anges i lag.

Enligt förslaget är näringsförbudsregistret ett för allmänt bruk avsett register vars syfte är att tillgodose näringsförbudens offentlighet samt efterlevnaden och kontrollen av förbuden. För att näringsförbudet skall vara effektivt är det viktigt att uppgifter om meddelade förbud lätt kan fås ur ett riksomfattande register som är i allmänt bruk. Med att tillgodose offentligheten avses i bestämmelsen att alla de som arbetar inom näringsverksamheten samt de som behöver t.ex. handels tjänster eller andra tjänster för sin del har möjlighet att med registrets hjälp kontrollera att de inte gör affärer med personer som meddelats näringsförbud eller med företag till vars ledning någon som har meddelats näringsförbud hör.

I det föreslagna 1 mom. sägs att i registret skall registreras de uppgifter i domstolens avgörande om näringsförbud som är nödvändiga med tanke på registrets syfte. Uppgifterna skall översändas av domstolen. Bestämmelserna gäller även tillfälliga näringsförbud som meddelats med stöd av 11 §. I dag föreskrivs om uppgifterna i registret genom förordningen om näringsförbudsregister (121/1998). I registret registreras identifieringsuppgifter om den som meddelats näringsförbud. Sådana uppgifter är personens namn, personbeteckning och hemkommun. I registret registreras även uppgifter om näringsförbudets innehåll och varaktighet samt dess giltighet i övrigt. Näringsförbudets innehåll bestäms normalt enligt lagens 4 §. Om domstolen har begränsat förbudet med stöd av 4 § 3 mom. skall detta dock framgå särskilt av registret. Fullföljdsdomstolen har

möjlighet att med stöd av lagens 9 § 2 mom. bestämma att en lägre domstols beslut tills vidare inte skall iakttas. I registret registreras också en sådan uppgift om näringsförbudets giltighet. I momentet sägs att bestämmelser om de uppgifter som domstolen skall översända utfärdas genom förordning av statsrådet. Förordningen om näringsförbudsregistret bör ses över på grund av ändringen.

Var och en har rätt att få uppgifter om gällande näringsförbud i registret. Det föreslås att till 2 mom. fogas bestämmelser om att uppgifter får lämnas ut ur näringsförbudsregistret även i form av kopior och utskrift. Dessutom föreskrivs i momentet om utlämnande av uppgifter ur registret med hjälp av en teknisk anslutning eller annars elektroniskt. Rättsregistercentralen får lämna ut uppgifter med hjälp av en teknisk anslutning eller annars elektroniskt till domstolar och andra myndigheter som behöver dem för skötseln av sina lagstadgade uppgifter. Sådana myndigheter är förutom polisen de övriga myndigheter som avses i lagförslagets 21 a §. Uppgifter kan dessutom lämnas ut till kredit- och finansinstitut och till sammanslutningar som bedriver kreditupplysningsverksamhet samt till andra sammanslutningar som kontinuerligt behöver uppgifterna för bedömning av avtalsparters tillförlitlighet, eller något annat jämförbart ändamål som är godtagbart. Avtalsparten kan vara en redan existerande part eller en sådan person eller ett sådant samfund, som man överväger t.ex. ett uppdragsförhållande. En bedömning av avtalspartens tillförlitlighet är viktig t.ex. då man skall överväga ett avtal med någon särskild varu- eller tjänsteleverantör. På basis av bestämmelsen lämnas uppgifter ut elektroniskt också till Patent- och registerstyrelsen, som är registermyndighet och till vars uppgifter det hör att registrera uppgifterna om näringsförbud i handelsregistret och stiftelseregistret. Den föreslagna bestämmelsen om registrering finns i 21 b §.

Uppgifterna om näringsförbud som har upphört skall hemlighållas, och därför bör vid elektronisk utlämning av uppgifter även tillses att bestämmelserna om avregistrering av uppgifter om näringsförbud som har upphört följs.

Enligt den föreslagna bestämmelsen i 3 mom. lämnas uppgifter ut avgiftsfritt till

myndigheterna. I övrigt tillämpas på utlämnandet av uppgifter lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992) och justitieministeriets förordning om avgifter som skall uppbäras för prestationer hos justitieministeriet och vissa myndigheter inom dess förvaltningsområde (1348/2003), vilken utfärdats med stöd av nämnda lag.

Ändringarna betyder att det nuvarande 3 och 4 mom. blir 4 och 5 mom.

21 a §. Tillsyn över att näringsförbud efterlevs. Det föreslås att till paragrafen fogas ett nytt 3 mom., där det föreskrivs om en skyldighet för vissa myndigheter att i sin verksamhet uppmärksamma efterlevnaden av näringsförbud. Bestämmelsen gäller skatte-, tull-, utsköknings- och lönegarantimyndigheterna samt myndigheter som beviljar understöd och förmåner av offentliga medel, även i form av EU-finansiering. Till de sistnämnda hör bl.a. de enheter som lyder under handels- och industriministeriet samt arbetsministeriet. Omsorgsplikten gäller dessutom konkursombudsmannen och de myndigheter till vilkas uppgifter det hör att bevilja tillstånd som hänför sig till näringsverksamhet eller att utöva tillsyn över näringsverksamhet.

Varje myndighet bestämmer själv hur omsorgsplikten lämpligen skall uppfyllas. Myndigheterna skall också själva fastställa de uppgiftsområden inom vilka det eventuellt kan komma fram uppgifter som är av betydelse för polisen och sträva efter att utveckla sina arbetsmetoder så att de personer som arbetar inom dessa områden i tillräckligt hög grad uppmärksammar efterlevnaden av näringsförbud. Vid utbildningen av personalen är det nödvändigt att det inom förvaltningen mera allmänt informeras om näringsförbudets innehåll och kontrollen av uppgifter om förbud. T.ex. när det gäller specialindrivningen vid utskökning eller skatteförvaltningens tillsynsuppgifter kan det vara befogat att skaffa fram bakgrundsuppgifter om en företagsgäldenär och att bl.a. kontrollera om personer som hör till eller tidigare har hört till ledningen för ett företag eventuellt har meddelats näringsförbud. Myndigheterna skall på lämpligt sätt se till att polisen får uppgifter om eventuella brott mot näringsförbud. Myndigheterna kan även utarbeta metoder som gör det möjligt att i efterhand kontrollera om det t.ex. i samband

med rutinartade uppgifter har framkommit information som är av relevans för tillsynen över näringsförbud men som man inte tidigare har insett att är av betydelse.

När en myndighet har fått kännedom om verksamhet som bedrivs av någon som meddelats näringsförbud behöver myndigheten inte för att uppfylla omsorgsplikten ta ställning till om verksamheten uppfyller rekvisitet för brott mot näringsförbud. Denna fråga skall utredas av polisen, som har omfattande rätt att få uppgifter som behövs för att utreda om näringsförbud efterlevs.

21 b §. Patent- och registerstyrelsens uppgifter. Patent- och registerstyrelsen skall enligt den nya 21 b § se till att den som meddelats näringsförbud inte under den tid förbudet är i kraft antecknas i handelsregistret eller stiftelseregistret i ett sådant uppdrag som den som meddelats näringsförbud inte får sköta enligt 4 §. Om den som meddelats näringsförbud enligt registret sköter ett sådant uppdrag när förbudet träder i kraft, skall i registret antecknas uppgifter om förbudet och hur länge det varar. Anteckningen skall strykas efter att förbudet har upphört att gälla. Den föreslagna bestämmelsen motsvarar för handelsregistrets del gällande praxis. Nytt är att ett näringsförbud även registreras i stiftelseregistret i sådana fall när en stiftelse driver rörelse i en omfattning som inte är obetydlig. Inte heller en person som hör till ledningen för stiftelsen skall antecknas i registret, om personen meddelats näringsförbud.

1.2. Lag om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter

18 §. Skatteförvaltningens rätt att på eget initiativ lämna ut uppgifter. Paragrafen innehåller bestämmelser enligt vilka skatteförvaltningen utan hinder av tystnadsplikten på eget initiativ kan lämna ut beskattningsuppgifter jämte identifieringsuppgifter om en skattskyldig. Det föreslås att till paragrafen fogas en bestämmelse enligt vilken skatteförvaltningen kan lämna ut sådana uppgifter till polisen, om skatteförvaltningen får kännedom om sådana omständigheter i anslutning till en person som meddelats näringsförbud som kan vara av betydelse för tillsynen över efterlevnaden av näringsförbud. Det kan t.ex. ha framkommit att någon som

meddelats näringsförbud driver rörelse antingen själv eller genom en mellanhand. Rätten att lämna ut uppgifter gäller alltså också en tredje persons uppgifter, vilket ger skatteförvaltningen rätt att till polisen lämna ut uppgifter när skatteförvaltningen har vid skattekontrollen upptäckt sådana omständigheter som kan vara av betydelse vid tillsynen över näringsförbud. Skatteförvaltningen behöver inte på basis av paragrafen vidta särskilda åtgärder för att utreda eventuella brott mot näringsförbud. Bestämmelsen förpliktar inte skatteförvaltningen att göra anmälan om brott till polisen när den har fått kännedom om verksamhet som bedrivs av någon som meddelats näringsförbud eller inte heller i övrigt att bedöma om verksamheten uppfyller rekvisitet för brott mot näringsförbud.

2. Närmare bestämmelser och föreskrifter

I förordningen om näringsförbudsregistret föreskrivs om innehållet i registret över näringsförbud och om de uppgifter som domstolen skall översända med anledning av ett avgörande om näringsförbud. Eftersom det föreslås att mera detaljerade bestämmelser om registret fogas till lagen om näringsförbud, är det nödvändigt att se över förordningen så att i den kvarstår närmare bestämmelser om de uppgifter som domstolen skall översända.

3. Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft så snart som möjligt.

Genom att utvidga näringsförbudets innehåll strävar man efter att öka förbudets effekt och förhindra att det kringgås. Avsikten är också att innehållet i samtliga de näringsförbud som meddelas efter lagändringen skall bestämmas på ett enhetligt sätt. Av dessa orsaker bestäms näringsförbudets innehåll till alla delar enligt 4 §, även i de fall när ett förbud grundar sig på oegentligheter eller försummelser som har begåtts innan lagen träder i kraft.

4. Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

I propositionen föreslås att näringsförbudets innehåll utvidgas så att den som meddelats näringsförbud inte får driva rörelse i Finland genom att använda en i utlandet grundad sammanslutning som mellanhand eller genom en i utlandet grundad sammanslutnings försorg som personen i fråga faktiskt leder. Den som meddelats näringsförbud får inte heller förvärva bestämmande inflytande i en utländsk sammanslutning som driver rörelse i Finland i en omfattning som inte är obetydlig.

Syftet med den föreslagna ändringen är att utveckla systemet med näringsförbud genom att förhindra att den som meddelats näringsförbud kringgår effekterna av förbudet med hjälp av en sammanslutning som grundats i utlandet. Reformen är en del av de åtgärder genom vilka man strävar efter att ingripa i kriminellt och otillbörligt förfarande i näringslivet. Strävan är att minska de ekonomiska förluster som otillbörligt drivande av rörelse kan åsamka bl.a. andra företag i samma bransch.

Enligt 18 § 1 mom. i grundlagen har var och en i enlighet med lag rätt att skaffa sig sin försörjning genom arbete, yrke eller näring som han eller hon valt fritt. Enligt grundlagsutskottets utlåtandepraxis skall grunden för reglering som inskränker eller ingriper i grundläggande fri- eller rättigheter vara godtagbar, och själva inskränkningen skall vara dikterad av ett tungt vägande samhälleligt behov samt vara nödvändig för uppnående av ett godtagbart mål. Dessutom skall proportionalitetskravet beaktas så att ingrepp i en grundläggande fri- eller rättighet inte leder till ett för individen oskäligt resultat.

Ett av domstolen meddelat näringsförbud begränsar rätten för den som meddelats förbudet att skaffa sig sin försörjning genom en näring som personen i fråga har valt fritt. Det har därför varit nödvändigt att bedöma näringsförbudet i förhållande till bestämmelserna om de grundläggande fri- och rättigheterna (RP 198/1996 rd). Med uttrycket "i enlighet med lag" i grundlagens 18 § 1 mom. hänvisas till möjligheten att genom lag begränsa den rätt som avses i bestämmelsen. De inskränkningar som följer av ett näringsförbud grundar sig på lagen och är således tillåtna enligt grundlagens 18 § 1 mom. Syftet med näringsförbudet är inte att ingripa

ingripa i företagsfriheten utan att förhindra att näringsfriheten missbrukas genom lagstridigt förfarande och skadande av andra. Genom näringsförbudet skyddas också utkomstmöjligheterna för de företagare som driver sin rörelse på ett behörigt sätt.

Förutsättningarna för meddelande av näringsförbud föreslås inte bli ändrade. Däremot föreslås det att förbudets innehåll utvidgas så att det är förbjudet att driva rörelse med hjälp av ett i utlandet bildat bolag. Förbudets innehåll bestäms på detta sätt även om bestämmelsen inte var i kraft vid tidpunkten för det förfarande eller den försummelse som förbudet grundar sig på. Innehållet i de näringsförbud som har meddelats innan lagen träder i kraft utvidgas dock inte till följd av lagändringen. Eftersom det vid meddelandet av näringsförbud inte handlar om att bestämma ett formellt straff, står lagen inte i strid med den straffrättsliga legalitetsprincipen i grundlagens 8 §. Ett näringsförbud som meddelats i Finland har inte några rättsverkningar utanför landets gränser. Den föreslagna ändringen hindrar således inte den som meddelats näringsförbud i Finland från att bilda bolag i ett annat land och driva rörelse i det landet eller i något annat land.

Enligt grundlagens 10 § 1 mom. utfärdas närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter genom lag. I grundlagsutskottets vedertagna tolkningspraxis har det med tanke på skyddet för personuppgifter vid en regis-

trering ansetts vara viktigt att reglera åtminstone registreringens syfte, innehållet i de registrerade personuppgifterna, tillåtna användningsändamål, inbegripet uppgifternas tillförlitlighet och bevaringstiden för uppgifterna i personregistren, samt den registrerades rättsskydd. Regleringen av dessa faktorer på lagnivå skall dessutom vara heltäckande och detaljerad (GrUU 14/2002 rd).

I 21 § i lagen om näringsförbud ingår bestämmelser om näringsförbudsregistret och dess offentlighet. I bestämmelsen anges registrets syfte, de uppgifter som registret skall innehålla samt uppgiftskällorna och utlämnande av uppgifter ur registret och uppgifternas offentlighet. Det anges noggrannare än i dag vilka uppgifter registret skall innehålla genom att det i lagen sägs vilka omständigheter som skall registreras. Alla de uppgifter som registreras skall vara nödvändiga med tanke på registrets syfte. Till dessa delar motsvarar regleringen bestämmelserna i personuppgiftslagen samt de internationella förpliktelser som är bindande för Finland.

Med stöd av vad som sagts kan de föreslagna bestämmelserna anses stå i samklang med grundlagen och dess tolkningspraxis.

Med stöd av vad som anförts ovan förläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om ändring av lagen om näringsförbud**

I enlighet med riksdagens beslut
 ändras i lagen av den 13 december 1985 om näringsförbud (1059/1985) 4 § 1 mom. och 21 § 1 och 2 mom.,
 sådana de lyder i lag 1220/1997, samt
 fogas till 21 §, sådan den lyder i nämnda lag 1220/1997 och i lag 182/2002, ett nytt 3 mom.,
 varvid det nuvarande 3 och 4 mom. blir 4 och 5 mom., till 21 a §, sådan den lyder i nämnda lag 1220/1997, ett nytt 3 mom. samt till lagen en ny 21 b § som följer:

4 §

Förbudets innehåll

Den som meddelats näringsförbud får inte

- 1) själv eller genom mellanhänder driva en rörelse som medför bokföringsskyldighet enligt bokföringslagen,
- 2) vara bolagsman i ett öppet bolag eller ansvarig bolagsman i ett kommanditbolag eller personmedlem i en europeisk ekonomisk intressegruppering,
- 3) vara styrelsemedlem, suppleant eller verkställande direktör eller ha annan därmed jämförbar ställning i ett samfund eller en stiftelse,
- 4) själv eller genom mellanhänder faktiskt leda ett samfund eller en stiftelse eller en utländsk filial eller sköta dess förvaltning,
- 5) själv eller genom mellanhänder vara stiftare av ett aktiebolag eller andelslag,
- 6) själv eller genom mellanhänder förvärva på ägande eller avtal grundad bestämmanderätt i ett samfund som driver rörelse, eller
- 7) driva rörelse i Finland genom att använda en i utlandet grundad sammanslutning som mellanhand eller faktiskt leda en i utlandet grundad sammanslutning som driver rörelse i Finland i en omfattning som inte är obetydlig eller förvärva bestämmande inflytande i en sådan sammanslutning.

— — — — —

21 §

Register

Rättsregistercentralen har ett för allmänt bruk avsett register vars syfte är att tillgodose offentligheten när det gäller näringsförbud samt efterlevnaden och kontrollen av förbudet. I registret registreras uppgifter om namn samt personbeteckning och hemkommun för den som meddelats näringsförbud eller tillfälligt näringsförbud samt andra med tanke på registrets syfte nödvändiga uppgifter om förbudets innehåll, varaktighet och dess giltighet i övrigt utifrån de uppgifter som domstolen översänder med anledning av ett avgörande om näringsförbud. Bestämmelser om de uppgifter som domstolen skall översända utfärdas genom förordning av statsrådet.

Utan hinder av 16 § 3 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) har var och en rätt att få uppgifter om gällande näringsförbud i registret även i form av kopior och utskrifter. Rättsregistercentralen får lämna ut uppgifter med hjälp av en teknisk anslutning eller annars elektroniskt till domstolar och andra myndigheter som behöver uppgifter för skötseln av sina lagstadgade uppgifter, till sammanslutningar som bedriver kreditupplysningsverksamhet samt till kredit-

och finansinstitut och andra sammanslutningar som i sin verksamhet kontinuerligt behöver uppgifterna för bedömning av avtalsparters tillförlitlighet eller något annat jämförbart ändamål som är godtagbart. Innan en teknisk anslutning öppnas skall mottagaren ge registerföraren en utredning om skyddet av uppgifterna.

Uppgifter lämnas ut avgiftsfritt till de myndigheter som avses i 2 mom.

21 a §

Tillsyn över att näringsförbud efterlevs

Skatte-, tull-, utsöknings- och lönegaranti-myndigheterna, konkursombudsmannen samt myndigheter som beviljar understöd och förmåner av offentliga medel och myndigheter som sköter tillstånds- och tillsynsuppgifter som hänför sig till näringsverksamhet skall i sin verksamhet uppmärksamma efterlevnaden av näringsförbud.

21 b §

Patent- och registerstyrelsens uppgifter

Patent- och registerstyrelsen skall se till att den som meddelats näringsförbud inte under den tid förbudet är i kraft antecknas i handelsregistret eller stiftelseregistret i ett sådant uppdrag som den som meddelats näringsförbud inte får sköta enligt 4 §. Om den som meddelats näringsförbud enligt registret sköter ett sådant uppdrag när förbudet träder i kraft, skall i registret antecknas uppgifter om förbudet och hur länge det varar. Anteckningen skall strykas efter att förbudet har upphört att gälla.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Om näringsförbud meddelas på basis av en sådan försummelse eller ett sådant brott som avses i 3 § och som har begåtts innan denna lag träder i kraft, gäller i fråga om förbudets innehåll också vad som föreskrivs i 4 § 7 punkten.

2.

Lag

om ändring av 18 § i lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 18 § 1 mom. i lagen av den 30 december 1999 om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter (1346/1999) som följer:

18 §

Skatteförvaltningens rätt att på eget initiativ lämna ut uppgifter

Skatteförvaltningen kan utan hinder av sekretesskyldigheten på eget initiativ lämna ut beskattningsuppgifter jämte identifieringsuppgifter om den skattskyldige

1) till en statlig eller kommunal myndighet, något annat offentligt samfund eller någon

annan sammanslutning eller stiftelse som avses i 29 kap. 9 § 2 mom. i strafflagen (39/1889), om det finns skäl att misstänka att någon har gjort sig skyldig till en brottslig gärning som avses i 29 kap. 5—8 § i strafflagen och uppgifterna kan behövas för utredning av brottet,

2) till en statlig eller kommunal myndighet eller en sammanslutning som sköter offentliga uppgifter, för fullgörande av en sådan tillsynsskyldighet som hänför sig till myndighetens eller sammanslutningens i lag eller förordning föreskrivna uppgifter, om det finns skäl att misstänka att det har begåtts ett brott för vilket det strängaste föreskrivna straffet är fängelse i mer än sex månader och uppgifterna kan behövas för utredning av brottet,

3) till en myndighet, en pensions- eller olycksfallsförsäkringsanstalt eller en motsvarande sammanslutning eller stiftelse som

sköter verkställigheten av lagstadgat pensions- eller olycksfallsförsäkringsskydd, för fullgörande av en sådan tillsynsskyldighet som hänför sig till anstaltens, sammanslutningens eller stiftelsens i lag eller förordning föreskrivna uppgifter, om det finns skäl att misstänka att en arbetsgivare eller någon annan som enligt lag eller förordning är betalningsskyldig inte har fullgjort sin betalningsskyldighet enligt lagen eller förordningen,

4) till polisen, när det vid skattekontrollen i anslutning till en person som meddelats näringsförbud har upptäckts omständigheter som kan vara av betydelse för tillsynen över efterlevnaden av näringsförbud.

— — — — —

Denna lag träder i kraft den 20 .

Nådendal den 29 juni 2006

Republikens President

TARJA HALONEN

Justitieminister *Leena Luhtanen*

1.

Lag**om ändring av lagen om näringsförbud**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 13 december 1985 om näringsförbud (1059/1985) 4 § 1 mom. och 21 § 1 och 2 mom.,
 sådana de lyder i lag 1220/1997, samt
fogas till 21 §, sådan den lyder i nämnda lag 1220/1997 och i lag 182/2002, ett nytt 3 mom.,
 varvid det nuvarande 3 och 4 mom. blir 4 och 5 mom., till 21 a §, sådan den lyder i nämnda lag 1220/1997, ett nytt 3 mom. samt till lagen en ny 21 b § som följer:

Gällande lydelse

4 §

Förbudets innehåll

Den som meddelats näringsförbud får inte
 1) själv eller genom mellanhänder driva sådan rörelse för vilken bokföringsskyldighet stadgas i bokföringslagen,

2) vara bolagsman i ett öppet bolag eller ansvarig bolagsman i ett kommanditbolag eller personmedlem i en europeisk ekonomisk intressegruppering,

3) vara styrelsemedlem, suppleant eller verkställande direktör eller ha annan därmed jämförbar ställning i ett samfund eller en stiftelse,

4) själv eller genom mellanhänder faktiskt leda ett samfund eller en stiftelse eller en utländsk filial eller sköta dess förvaltning,

5) själv eller genom mellanhänder vara stiftare av ett aktiebolag eller andelslag,
eller

6) själv eller genom mellanhänder förvär-

Föreslagen lydelse

4 §

Förbudets innehåll

Den som meddelats näringsförbud får inte
 1) själv eller genom mellanhänder driva *en* rörelse *som medför* bokföringsskyldighet *enligt* bokföringslagen,

2) vara bolagsman i ett öppet bolag eller ansvarig bolagsman i ett kommanditbolag eller personmedlem i en europeisk ekonomisk intressegruppering,

3) vara styrelsemedlem, suppleant eller verkställande direktör eller ha annan därmed jämförbar ställning i ett samfund eller en stiftelse,

4) själv eller genom mellanhänder faktiskt leda ett samfund eller en stiftelse eller en utländsk filial eller sköta dess förvaltning,

5) själv eller genom mellanhänder vara stiftare av ett aktiebolag eller andelslag,

6) själv eller genom mellanhänder förvär-

va på ägande eller avtal grundad bestämmanderätt i ett samfund som driver rörelse.

21 §

Register

Rättsregistercentralen för register över näringsförbud.

Var och en har rätt att få uppgifter om gällande näringsförbud i registret.

va på ägande eller avtal grundad bestämmanderätt i ett samfund som driver rörelse, eller

7) driva rörelse i Finland genom att använda en i utlandet grundad sammanslutning som mellanhand eller faktiskt leda en i utlandet grundad sammanslutning som driver rörelse i Finland i en omfattning som inte är obetydlig eller förvärva bestämmande inflytande i en sådan sammanslutning.

21 §

Register

Rättsregistercentralen har ett för allmänt bruk avsett register vars syfte är att tillgodose offentligheten när det gäller näringsförbud samt efterlevnaden och kontrollen av förbuden. I registret registreras uppgifter om namn samt personbeteckning och hemkommun för den som meddelats näringsförbud eller tillfälligt näringsförbud samt andra med tanke på registrets syfte nödvändiga uppgifter om förbudets innehåll, varaktighet och dess giltighet i övrigt utifrån de uppgifter som domstolen översänder med anledning av ett avgörande om näringsförbud. Bestämmelser om de uppgifter som domstolen skall översända utfärdas genom förordning av statsrådet.

Utan hinder av 16 § 3 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) har var och en rätt att få uppgifter om gällande näringsförbud i registret även i form av kopior och utskrifter. Rättsregistercentralen får lämna ut uppgifter med hjälp av en teknisk anslutning eller annars elektroniskt till domstolar och andra myndigheter som behöver uppgifter för skötseln av sina lagstadgade uppgifter, till sammanslutningar som bedriver kreditupplysningsverksamhet samt till kredit- och finansinstitut och andra sammanslutningar som i sin verksamhet kontinuerligt behöver uppgifterna för bedömning av avtalsparters tillförlitlighet eller något annat jämförbart ändamål som

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

är godtagbart. Innan en teknisk anslutning öppnas skall mottagaren ge registerföraren en utredning om skyddet av uppgifterna.

Uppgifter lämnas ut avgiftsfritt till de myndigheter som avses i 2 mom.

21 a §

Tillsyn över att näringsförbud efterlevs

21 a §

Tillsyn över att näringsförbud efterlevs

Skatte-, tull-, utsökings- och lönegarantimyndigheterna, konkursombudsmannen samt myndigheter som beviljar understöd och förmåner av offentliga medel och myndigheter som sköter tillstånds- och tillsynsuppgifter som hänför sig till näringsverksamhet skall i sin verksamhet uppmärksamma efterlevnaden av näringsförbud.

21 b §

Patent- och registerstyrelsens uppgifter

Patent- och registerstyrelsen skall se till att den som meddelats näringsförbud inte under den tid förbudet är i kraft antecknas i handelsregistret eller stiftelseregistret i ett sådant uppdrag som den som meddelats näringsförbud inte får sköta enligt 4 §. Om den som meddelats näringsförbud enligt registret sköter ett sådant uppdrag när förbudet träder i kraft, skall i registret antecknas uppgifter om förbudet och hur länge det varar. Anteckningen skall strykas efter att förbudet har upphört att gälla.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Om näringsförbud meddelas på basis av en sådan försummelse eller ett sådant brott som avses i 3 § och som har begåtts innan denna lag träder i kraft, gäller i fråga om förbudets innehåll också vad som föreskrivs i 4 § 7 punkten.

24
Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

2.

Lag**om ändring av 18 § i lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 18 § 1 mom. i lagen av den 30 december 1999 om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter (1346/1999) som följer:

Gällande lydelse

18 §

Skatteförvaltningens rätt att på eget initiativ lämna ut uppgifter

Skatteförvaltningen kan utan hinder av sekretessskyldigheten på eget initiativ lämna ut beskattningsuppgifter jämte identifieringsuppgifter om den skattskyldige

1) till en statlig eller kommunal myndighet, något annat offentligt samfund eller någon annan sammanslutning eller stiftelse som avses i 29 kap. 9 § 2 mom. strafflagen (39/1889), om det finns skäl att misstänka att någon har gjort sig skyldig till en brottslig gärning som avses i 29 kap. 5—8 § strafflagen och uppgifterna kan behövas för utredning av brottet,

2) till en statlig eller kommunal myndighet eller en sammanslutning som sköter offentliga uppgifter, för fullgörande av en sådan tillsynsskyldighet som hänför sig till myndighetens eller sammanslutningens i lag eller förordning föreskrivna uppgifter, om det finns skäl att misstänka att det har begåtts ett brott för vilket det strängaste straffet är fängelse i mer än sex månader och uppgifterna kan behövas för utredning av brottet,

3) till en myndighet, en pensions- eller olycksfallsförsäkringsanstalt eller en motsvarande sammanslutning eller stiftelse som sköter verkställigheten av lagstadgat pensions- eller olycksfallsförsäkringsskydd, för fullgörande av en sådan tillsynsskyldighet

Föreslagen lydelse

18 §

Skatteförvaltningens rätt att på eget initiativ lämna ut uppgifter

Skatteförvaltningen kan utan hinder av sekretessskyldigheten på eget initiativ lämna ut beskattningsuppgifter jämte identifieringsuppgifter om den skattskyldige

1) till en statlig eller kommunal myndighet, något annat offentligt samfund eller någon annan sammanslutning eller stiftelse som avses i 29 kap. 9 § 2 mom. i strafflagen (39/1889), om det finns skäl att misstänka att någon har gjort sig skyldig till en brottslig gärning som avses i 29 kap. 5—8 § i strafflagen och uppgifterna kan behövas för utredning av brottet,

2) till en statlig eller kommunal myndighet eller en sammanslutning som sköter offentliga uppgifter, för fullgörande av en sådan tillsynsskyldighet som hänför sig till myndighetens eller sammanslutningens i lag eller förordning föreskrivna uppgifter, om det finns skäl att misstänka att det har begåtts ett brott för vilket det strängaste *föreskrivna* straffet är fängelse i mer än sex månader och uppgifterna kan behövas för utredning av brottet,

3) till en myndighet, en pensions- eller olycksfallsförsäkringsanstalt eller en motsvarande sammanslutning eller stiftelse som sköter verkställigheten av lagstadgat pensions- eller olycksfallsförsäkringsskydd, för fullgörande av en sådan tillsynsskyldighet

som hänför sig till anstaltens, sammanslutningens eller stiftelsens i lag eller förordning föreskrivna uppgifter, om det finns skäl att misstänka att en arbetsgivare eller någon annan som enligt lag eller förordning är betalningsskyldig inte har fullgjort sin betalningsskyldighet enligt lagen eller förordningen.

som hänför sig till anstaltens, sammanslutningens eller stiftelsens i lag eller förordning föreskrivna uppgifter, om det finns skäl att misstänka att en arbetsgivare eller någon annan som enligt lag eller förordning är betalningsskyldig inte har fullgjort sin betalningsskyldighet enligt lagen eller förordningen,

4) till polisen, när det vid skattekontrollen i anslutning till en person som meddelats näringsförbud har upptäckts omständigheter som kan vara av betydelse för tillsynen över efterlevnaden av näringsförbud.

Denna lag träder i kraft den 20 .
